

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/15270 din 02.10.2023
La nr. 16/3592 din 13.09.2023

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director adjunct

Digitally signed by Cojocaru Vadim
Date: 2023.10.02 12:07:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vadim COJOCARU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9078 din 02.10.2023

la proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul și materialele aferente au fost publicate pentru consultări publice pe pagina web a autorității, cât și pe portalul guvernamental de consultări publice www.particip.gov.md, la data de 01 septembrie 2023, cu stabilirea termenului limită de recepționare a recomandărilor la 11 septembrie 2023, adică 7 zile lucrătoare, fapt ce nu corespunde prevederii statuate la art.12 alin.(2) din Legea nr.

239/2008 privind transparența în procesul decizional, unde se stipulează că „*Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.*”

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, dar și ținând cont de insuficiența termenului limită acordat pentru prezentarea propunerilor de modificare, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „*Proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022 este elaborat cu scopul precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat. Necesitatea precizării a fost condiționată de: rezultatele executării indicatorilor bugetului în I semestru al anului curent; dinamica contingentului de beneficiari și a mărimilor medii ale prestațiilor sociale precum și de actualizarea de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a prognozei indicatorilor macroeconomici.*”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, prin majorarea cuantumului veniturilor totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat cu 152 957,8 mii lei, adică de la 38 680 604,7 mii lei până la 38 833 562,5. În acest context, în proiect se prezintă în redacție nouă anexa nr.1 ce stabilește sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 și anexa nr.2 privind subprogramele de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023.

Totodată, prin proiect se propune modificarea anexei nr.3 la Lege, prin completarea listei tipurilor de prestații sociale acordate unor categorii de populație, prin includerea pozițiilor ce stabilesc compensațiile la energie sub formă de plată monetară consumatorului vulnerabil și alocația specială nominală de merit.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul beneficiarilor de redistribuirile bugetare efectuate potrivit amendamentelor prezentate în proiect, inclusiv celor care vor beneficia de alocațiile speciale nominale de merit și compensațiile la energie sub formă de plată monetară consumatorului vulnerabil. Prin urmare, se constată că prevederile proiectului sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă a fost elaborată potrivit rigorilor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Argumentarea fundamentării economico-financiară a proiectului a fost întocmită potrivit exigențelor art.53 alin.(6) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, fiind anexate la nota informativă informațiile privind veniturile, cheltuielile și soldul bugetar, precum și sursele de finanțare ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 și structura subprogramelor de cheltuieli.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ privind modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr.357/2022, a fost elaborat în scopul precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, luând în considerare rezultatele executării indicatorilor bugetului în I semestru al anului curent; dinamica contingentului de beneficiari și a mărimilor medii ale prestațiilor sociale, precum și de actualizarea indicatorilor macroeconomici.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen limită insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din Legea prenotată.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public, nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului și nu conțin factori de risc capabili să genereze apariția riscurilor de corupție.

02.10.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni , Inspector principal